

TILLÄGG TILL LÄNSSTYRELSENS BESLUT 2009-03-25 OM UTÖKNING AV KOPP-
ÅNGENS NATURRESERVAT: 2009-04-23
UTÖKNING AV BESLUT "NATURRESERVAT KOPPÅNGEN": 2009-03-25

REGERINGSBESLUT "NATURRESERVAT KOPPÅNGEN": 2001-06-20

BESLUT "NATURRESERVAT KOPPÅNGEN": 1999-03-15

- bildande av reservat

SKÖTSELPLAN "NATURRESERVAT KOPPÅNGEN"

REGISTERUPPGIFTER "NATURRESERVAT KOPPÅNGEN": 1999-03-15

LÄNSSTYRELSEN

DALARNAS LÄN

Miljövrårdsenheten

2009-04-23

511-8385-01

TILLÄGG TILL LÄNSSTYRELSENS BESLUT 2009-03-25 OM UTÖKNING AV KOPP-
ÅNGENS NATURRESERVAT I ORSA KOMMUN

Av beslutskartan i Länsstyrelsens beslut från den 25 mars 2009 framgår inte att ett skifte av fastigheten Slättberg 27:3 på drygt 1 ha runt befintliga byggnader inte ingår i naturreservatet och alltså inte omfattas av föreskrifterna till reservatet. Därför skickas nu denna detaljkarta som visar det skifte som inte ingår i naturreservatet. Detaljkartan utgör ett komplement till beslutskartan.

Jemt Anna Eriksson

Torbjörn Rynéus

Bilaga:

Detaljkarta 1:10 000

LÄNSSTYRELSEN

BESLUT

DALARNAS LÄN

Miljövrårdsenheten

2009-03-25

511-8385-01

UTÖKNING AV KOPPÅNGENS NATURRESERVAT I ORSA KOMMUN

BESLUT

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken att utöka Koppångens naturreservat så att det omfattar hela det stora komplex av skog och myr som framgår av den bilagda beslutskartan, bilaga 2. Därmed utökas reservatet med ca 500 ha till 4 936 ha. Reservatets slutliga gränser utmärks i fält.

Länsstyrelsen beslutar vidare att beslutet från 1999 om bildande av Koppångens naturreservat, dnr 231-3607-98 skall upphöra att gälla och ersättas av detta nya reservatsbeslut vid samma tidpunkt som det vinner laga kraft.

Länsstyrelsen fastställer samtidigt skötselplanen, enligt bilaga 3, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

SKÄLEN FÖR BESLUTET

Beskrivning av området

Koppångens naturreservat är 1,5 mil långt och 4 km brett och ligger uppe på Orsa kommuns högland i huvudsak norr om Ämådalen. Det karaktäriseras av vidsträckt sluttande myrar som klättrar högt upp i bergssluttningarna. Höjdnivån varierar mellan 450 och 650 m med högsta punkten på 652 m på Stora Tunturibergets topp. De olika myrarna, bergen och skogarna formar ett landskap som gjort, och gör, djupa intryck på många besökare. Förr var Koppången centrum för myrslåttern, samtidigt som det utgör gränsland mellan Orsabyarnas fäbodmarker och den finska bosättningen. Hela reservatet avrinner till Oreälven via fem åar, Griffelån, Österån, Tenningån, Ångvasseln och Ämän.

Framför allt är det myrarna som präglar området, oftast med öppna sluttande kärr men också brantare backmyrar och rena flackområden. Flickran, Skarungmyren, Övre och Nedre Koppången, Misan och Stormyren tillhör de mer namnkunniga myrarna. På många av kärren har det bildats stora system av torrare torvsträngar med blötare flar kar däremellan. På några ställen, t.ex. på Stormyren, har till och med s.k. flarckors bildats i detta höghumida område med lång snötäckning. Ett stråk från Långtjärn över Flickeråsens fäbodar ner till Vallsjöarna avviker genom sin småskaliga moränterräng av död-istyp, där det förekommer många små myrplättar.

Vegetationen på myrarna är välutvecklad och oskadad och domineras av medelrika till tämligen fattiga kärrtyper. Rikare partier finns framför allt på Skarungmyren men också på mindre områden på flera andra myrar med t.ex. ängsvädd, flockfibbla, gräsull, björnbrodd, kung Karls spira och odonvide. Backmyrarna klättrar i regel högt upp på bergssidorna. Man får intrycket att bergen står med foten i myrlanden och att bara de högsta delarna undgått försumpningen och bär riktig skog. Därtill kommer ett antal oftast långsmala skog-

klädda stråk över myrsluttningarna där skogen stått emot försumpningen - också det ett signum för Koppångenområdet.

Insikten har växt på senare år att också skogen vid Koppången har stora naturvärden framför allt knutet till fuktiga granskogar med låg brandfrekvens och stor tillgång på brandrefugier. Trakten har långt tillbaka gått över med dimensionsavverkningar, som tog särskilt hårt på den gamla tallskogen. De riktigt gamla tallarna finns kvar i några områden samt i myrkanter och ute på myrarna. Kvarlämnad gran har utvecklats till starkt skiktad skog med hög frekvens av snöbrott samt lågor, lågaföryngring och många rödlistade djur och växter med t.ex. stora populationer av sällsynta lavar. I vissa områden når de äldsta granarna betydligt över 300 år t.ex. på Tun-
turiberget.

Värden för biologisk mångfald

Detta väldiga mosaikområde av oskadade myrar och ohuggna gammelskogar gör Koppången till en tungviktare bland naturreservaten. Just kombinationen av värdefulla myrar av många olika typer och anrika grandominerade skogar, inte sällan som sumpskogar, bildar grunden för de högklassiga naturvärdena. Fågelmiljöerna i denna blandning av myr, skog och berg är rika och spännande med ugglor, videsparv, tallbit, småspov, brushane och dalripa som några exempel. Björn tillhör de stadiga invånarna. Skogsmiljöerna fungerar utmärkt för många kryptogamer med specifika miljökrav. Här växer t.ex. grenlav, ringlav, norsk näverlav, skuggblåslav, långskägg, varglav, broktagel, nordlig knappålslav, liten hornflikmossa, purpurmylia, västlig hakmossa, mörk husmossa, doftskinn, taigaskinn, rynkskinn, kristallticka, gränsticka, lappticka och doftticka.

Värden för friluftsliv

Skidparadis är ordet. I de här snösäkra höjdlägena finns särskilt under hela vårvintern och ibland in på försommaren, möjligheter till fri skidåkning med få motstycken. De storslagna myrvidderna varvade med skogklädda stråk och bergshöjder ger variation, spänning och högkvalitativa naturupplevelser värda att slå vakt om. Även sommar och höst har området mycket att erbjuda den som vill hitta kontraster till vardagen eller bara pröva hjortronmarkerna. Många har redan lyssnat till det musikstycke som inspirerats häri-
från och bär just namnet Koppången.

Flickeråsen och Blomtåkt är två gamla fäbodan, där tanken är att åtminstone Blomtåkt ska kunna utvecklas mer, både som utflyktsmål och som bas för vidare turer i reservatet. Koppången är också ett jaktområde av rang och ett område som nyttjas av draghundsekipage. Hela området är lätt att nå från europaväg 45 eller via skogsbil-
vägen förbi Ångens fäbodan.

Internationell klassning

Större delen av Koppången ingår redan nu i Natura 2000, som är EU:s

nätverk av skyddad natur. Om möjligt ska även utökningen av reservatet föras in i nätverket.

Reservatet innehåller främst habitatet västlig taiga med undergruppen naturlig gammal granskog och habitatet öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kär och gungflyn enligt EU:s habitatdirektiv. Regelbundna fåglar enligt fågeldirektivet är bivråk, brushane, grönbena, järpe, ljunpipare, orre, pärluggla, slaguggla, spillkråka, sångsvan, tjäder, trana och tretåig hackspett.

Övrig klassning

Området blev tidigt känt för sina naturvärden. I en studie från 1973 över skyddsvärda myrar i Kopparbergs län klassade Hugo Sjörs Koppångenkomplexet jämte Stormossen vid Skattlösberg som länets mest skyddsvärda myrar. Nu är Koppången ett av riksintressena för naturvård och ingår i den nationella myrskyddsplanen. Det har också fått högsta klass i länets Naturvårdsprogram.

I Naturvårdsverkets nya nationalparksplan för Sverige finns Koppången med som ett av förslagen till ny nationalpark.

Skyddsform

Utan skydd som naturreservat är det framför allt skogsbruk och olika hydrologiska ingrepp som skulle kunna hota Koppångens naturvärden.

SYFTET MED RESERVATET

Biologisk mångfald

Bevara hela Koppångenkomplexet i naturlig utveckling så att de naturliga processerna så långt möjligt ska ha fritt spelrum samt skydda det från exploatering som har en negativ påverkan av betydelse för den biologiska mångfalden både vad gäller arter, naturtyper och ekologiska samspel. Det betyder bl.a. att skogsbruk inte kan bedrivas i reservatet och att inga exploateringsingrepp eller hydrologiska förändringar av betydelse kan göras.

Friluftsliv

Underlätta möjligheterna till friluftsliv och naturupplevelser och då i synnerhet den typ av friluftsliv som passar särskilt bra i det här storslagna landskapet, t.ex. ostörd skidåkning och vandring. Om vid något tillfälle friluftslivssyftet står i motsats mot det biologiska syftet med reservatet ska det biologiska ha företräde.

Syftet ska nås genom

- att området lämnas till fri utveckling
- information, underhåll och utveckling av några stigar och leder samt deltagande i planering för friluftslivets utveckling t.ex. vid Blomtäkts fäbodan och vid eventuella framtida naturrastplat-

ser längs europaväg 45.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. INSKRÄNKNINGAR MED STÖD AV 7 KAP 5 § MILJÖBALKEN I RÄTTEN ATT ANVÄNDA MARK- OCH VATTENOMRÅDEN.

Det är förbjudet att

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle,
3. gödsla eller använda bekämpningsmedel,
4. framföra motordrivet fordon i terrängen,
5. plantera in växt eller djurart,
6. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, radiomast eller annan anläggning,
7. under en 10-årig försöksperiod jaga tjäder, orre, järpe och ripa ' i östra delen enligt kartbilaga 2,
8. uppföra jaktorn.

Utan tillstånd från Länsstyrelsen är det förbjudet att

9. sprida kalk i vatten eller på land.

Undantag

Föreskrifterna gäller inte för

- området längs befintliga vägar vad gäller underhållsarbeten, förbättringar eller breddningar så länge sträckningen inte ändras,
- underhåll av leder, kraftledningsgator och mastområden,
- åtgärder för skötsel och förvaltning av reservatet inkl Blomtäkts ' fäbodrar eller för att tillgodose syftet med reservatet,
- punkt A.4 gäller inte för uttransport av älg med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation och inte heller vid preparering av hundspår och uppmärkta skidspår eller för att fånga in tappade hundspann eller för att på snötäckt mark frakta ut saltstenar eller ved till älgpassen så länge det inte missbrukas.

B. FASTIGHETSÄGARE OCH INNEHAVARE AV SÄRSKILD RÄTT SKA MED STÖD AV

7 KAP 6 § MILJÖBALKEN TÅLA FÖLJANDE INTRÅNG

1. utmärkning av reservatet, uppsättning av informationstavlor, anläggning och underhåll av leder, slobodar, parkeringar och andra anläggningar för friluftslivets behov,
2. naturvårdsbränning och annan skötsel enligt skötselplanen,
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och syftet med reservatet.

C. ORDNINGSFÖRESKRIFTER MED STÖD AV 7 KAP 30 § MILJÖBALKEN

Det är förbjudet att

1. skada växande eller döda träd, vindfällen, stubbar eller lågor,
2. framföra motordrivet fordon i terrängen, gäller både barmark och snötäckt mark.

D. MOTIV TILL FÖRESKRIFTER, UNDANTAG M.M.

A. 1-9

Grundtanken med reservatet är att området ska utvecklas fritt med så liten mänsklig påverkan som möjligt och det är grundmotivet till alla föreskrifterna A. 1-9.

Punkt A.2-3 innebär att bestämmelserna i 29 § skogsvårdslagen om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog ej ska gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till reservatet som följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

När det gäller jakt har flera diskussioner förts med jägarorganisationerna i Orsa framför allt kring fågeljakten. De har utmynnat i att all jakt under en 10-årig försöksperiod får ske i enlighet med den allmänna jaktlagstiftningen med undantag enligt punkt A.7 ovan. Under den försöksperioden ska jägarna utföra årliga inventeringar av skogsfågeln utveckling inom hela reservatet och dessutom lämna statistik över skjutna hönsfåglar i reservatet. Försöksperioden börjar när detta beslut vinner laga kraft. Något år innan försöksperiodens slut gör Länsstyrelsen en utvärdering och samråder med berörda viltvårdsområden och Orsa Jaktvårdskrets innan ny ställning tas till jakten.

B. 1-3 och C. 1-2

Länsstyrelsen har bedömt dessa intrång och ordningsföreskrifter som rimliga mot bakgrund av syftet med reservatet.

Det är t.ex. inte förbjudet att tälta i reservatet och inte att elda under förutsättning att man tar hänsyn och inte stör häcknings- och spelplatser och inte skadar växande eller döda träd. Vill man inte ta med sig egen ved går det bra att plocka torra kvistar från marken eller bryta torrgrenar från växande träd utan att de skadas. Däremot får man t.ex. inte elda med delar av torrakor och stubbar eller liggande döda träd, s.k. lågor.

Ärendets handläggning

Områdets, och framför allt myrarnas, höga naturvärden beskrevs först av Hugo Sjörs i publikationen Skyddsvärda myrar i Kopparbergs

län från 1973. Därefter har kunskapen om naturvärdena gradvis ökat och olika skisser till ett långsiktigt skydd utarbetats. År 1995 färdigställdes en inventering av de skogliga naturvärdena vid Koppången utförd av Bengt Oldhammer och när den nationella myrskyddsplanen upprättades 1994 var Koppången ett självskrivet objekt.

Redan på 1970-talet, innan några långsiktiga inriktningar för Koppången fastlagts, lyckades Länsstyrelsen förhindra en strategiskt viktig avverkning genom att komma överens med markägaren och Naturvårdsverket att köpa in större delen av det aktuella skiftet, dock inte den norra delen. Det är bakgrunden till haket längs reservatets norra gräns. När större delen av det planerade reservatsområdet köpts in beslutade Länsstyrelsen år 1999 om reservat för den delen. Beslutet överklagades av flera jaktvårdsområden men vann laga kraft genom ett regeringsbeslut år 2001 utom vad gäller föreskriften om jakt, som med Länsstyrelsens goda minne, återförvisades till Länsstyrelsen för ny handläggning. Efter diskussioner med jägarna och ett flertal interna diskussioner har Länsstyrelsen accepterat att jakt, med undantag för skogsfågeljakt i östra delen, får bedrivas under en 10-årig försöksperiod samtidigt som kunskapsunderlaget ska förbättras.

När det gäller köpen av mark i området har de i de flesta fall finansierats gemensamt av Naturvårdsverket och EU:s miljöfond LIFE. De tidigaste och senaste köpen är dock helfinansierade av Naturvårdsverket.

Vid den slutliga remissen under 2007 framkom flera bra synpunkter som förbättrat både beslutet och skötselplanen. Alla synpunkter har dock inte kunnat beaktas.

Dispens från föreskrifter m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge tillstånd eller dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Ersättningstalan

Förhandling om ersättning pågår mellan staten och de båda ägarna till det enda icke inlösta skiftet. Reglerna för sådan ersättning återfinns i 31 kap. 4, 5 och 13 §§ miljöbalken. Av 31 kap. 13 § framgår att sakägare under de förutsättningar som där anges måste väcka talan hos miljödomstolen inom ett år från det att beslutet vunnit laga kraft för att inte förlora sin rätt till ersättning.

Kungörelse

Beslutet kungörs på det sätt som gäller för författningar i allmänhet. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft omedel-

bart, även om beslutet överklagas.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 4, formulär 6.

Beslutande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Maria Norrfalk med Torbjörn Rynéus som föredragande.

I den slutliga handläggningen deltog från rättsenheten Gunilla Garbergs, kulturmiljöenheten Ulf Löfvall, plan- och beredskapsenheten Inger Friman och från naturvårdsenheten Jemt Anna Eriksson.

Maria Norrfalk

Torbjörn Rynéus

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Skötselplan
4. Överklagningsformulär (markägare och sakägare)

LANSSTYRELSEN

SKÖTSELPLAN

DALARNAS LÄN

Naturvårdsenheten

2009-03-25

511-8385-01

Torbjörn Rynéus

SKÖTSELPLAN FÖR KOPPÅNGENS NATURRESERVAT I ORSA KOMMUN

SYFTET MED SKYDDET OCH SKÖTSELN AV RESERVATET

Biologisk mångfald

Bevara hela Koppångenkomplexet i naturlig utveckling så att de naturliga processerna så långt möjligt ska ha fritt spelrum samt skydda det från exploatering som har en negativ påverkan av betydelse för den biologiska mångfalden både vad gäller arter, naturtyper och ekologiska samspel. Det betyder bl.a. att skogsbruk inte kan bedrivas i reservatet och att inga exploateringsingrepp eller hydrologiska förändringar av betydelse kan göras.

Friluftsliv

Underlätta möjligheterna till friluftsliv och naturupplevelser och då i synnerhet den typ av friluftsliv som passar särskilt bra i det här storslagna landskapet, t.ex. ostörd skidåkning och vandring.

Syftet ska nås genom

- att området lämnas till fri utveckling,
- information, underhåll och utveckling av några stigar och leder samt deltagande i planering för friluftslivets utveckling t.ex. vid Blomtäkts fåbodar och vid eventuella framtida naturrastplatser längs europaväg 45.

Administrativa data

Objektnamn:	Koppångens naturreservat
Skyddsform:	Naturreservat
Län:	Dalarnas län
Kommun:	Orsa
Natura 2000-beteckning:	SE0620048
Totalareal:	4 936 ha
Barrskog:	2 026 ha
Myrar:	2 863 ha
Vatten:	45 ha
Vägar:	2 ha

Prioriterade bevarandevärden

De viktigaste naturvärdena vid Koppången tillhör myrarna och skogen och hela det biologiska livet som är knutet till denna mosaik av skog och myr. Därför ska området skyddas från hydrologisk påverkan och skogen från avverkningar. Om medel kommer att ställas till förfogande kan det bli aktuellt med restaurering av en del våtmarksområden längs vägen till Blomtäkt och sydväst om Misan främst genom igenläggning av gamla diken.

Naturvärdena i reservatet tål betydligt fler besökare än idag, varför friluftslivet bör kunna utvecklas. Området bör ändå hållas fritt från ytterligare bullerstörningar. I det här reservatet ska möjligheterna till fri skidåkning prioriteras på bekostnad av skoteråkning. Växlingen mellan öppna myrvidder och slutna skogshöjder är en tillgång för vandrare och skidåkare. Mycket tyder på att jakt kan bedrivas och hundspannkörning tillåtas så länge omfattningen inte blir för stor.

SKÖTSELOMRÅDEN

Skötselområde 1, all skogsmark utom skötselområde 2 och 3. Skog med fri utveckling

Beskrivning av området

De stora skogsområdena ligger främst på Hinsberget, Tunturibergen,

Flickeråsen och väster om Vallsjöarna. Oftast handlar det om gran-dminerade blandskogar, ibland, som på Tunturibergen, mer utpräglade granskogar. Tallskogar finns mest som mindre partier på myrholmar och myruddar och vid Misan. Även ungskogar förekommer t.ex. väster om Flickran. Naturvärdena är mycket skiftande från högklassiga naturskogar och sumpskogar till i dagsläget helt ordinära skogar.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus
Naturskog.

Skogen utvecklas stegvis alltmer mot naturskog. Slitaget från besökare beräknas inte inverka negativt på området.

Skötselåtgärder
Skogen skall lämnas för fri utveckling.

Specialtips
I den stora skogsholmen på Övre Koppången en halv kilometer väster om Blomtäkts fäbodan finns rikare sumpskogar med gamla odlingsspår, som det vore intressant att skaffa närmare kunskap om, både ur biologisk och kulturhistorisk synvinkel.

Skötselområde 2, skogs- och myrmark med särskild övervakning av ringlav.

Beskrivning av området
Två små delområden, 2a i norr och 2b i söder, där ringlav växer på åtskilliga träd längs bäck med sumpskog och kantzoner mot myr.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus
Så liten påverkan på naturmiljön som möjligt. Ingen långsiktig minskning av ringlav.

Skötselåtgärder
Fri utveckling som också innebär exempelvis att inga ledsträckningar får göras in i de båda områdena. Uppföljning av ringlaven har startat inom ramen för miljöövervakning i skog och kommer att ske vart 5:e år.

Skötselområde 3, skogsmark lämplig för bränning.

Beskrivning av området
Skogsområde öster om Flickran intill Ångenvägen längs reservatets östra gräns. Området lämpar sig väl för bränning genom bra vattentillgång och lätta brandgränser mot Flickran och skogsbilvägen. Ytan är på ca 75 ha och bränningen kan med fördel delas upp med en bränning av den norra delen och en av den södra delen kanske ett par år senare. Mellanliggande ungskogar kan brännas vid ett senare tillfälle då fler strukturer utvecklats och träden börjar få tjockare bark.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Naturskog med inslag av brandfält som liknar dem som kommit upp efter naturlig skogsbrand.

Skötselåtgärder

Väl genombrunna områden med både överlevande och branddödade träd. Brandfälten ska lämnas för fri utveckling.

Skötselområde 4, alla myrområden utom skötselområde 5. Våtmarksområde med fri utveckling.

Beskrivning av området

Det är myrarna som sätter sin prägel på hela Koppångenområdet. Oftast handlar det om öppna sluttande kärr men också brantare backmyrar och rena flackområden förekommer. Flickran, Skarungsmyren, Övre och Nedre Koppången, Misan och Stormyren tillhör de mer namnkunniga myrarna. På många av kärren har det bildats stora system av torrare torvsträngar med blötare flackar däremellan. På några ställen, t.ex. på Stormyren, har till och med s.k. flarkors bildats i detta höghumida område med lång snötäckning. En halv kilometer längre åt NNO finns ett område med drygt 80 igenväxande krevadgropar efter bombfällningsövningar från början av 40-talet. Ett stråk från Långtjärn över Flickeråsens fäbodan ner till Vallsjöarna avviker genom sin småskaliga moränterräng av dödistyp, där det förekommer många små myrplättar.

Vegetationen på myrarna är välutvecklad och oskadad och domineras av medelrika till tämligen fattiga kärrtyper. Rikare partier finns framför allt på Skarungsmyren men också på mindre områden på flera andra myrar med t.ex. ängsvädd, flockfibbla, gräsull, björnbrodd, kung Karls spira och odonvide. Backmyrarna klättrar i regel högt upp på bergssidorna. Man får intrycket att bergen står med foten i myrlanden och att bara de högsta delarna undgått försumpningen och bär riktig skog. Därtill kommer ett antal oftast långsmala skogklädda stråk tvärsöver myrsluttningarna där skogen stått emot försumpningen - också det ett signum för Koppångenområdet.

Flera av myrarna inom reservatet innehåller viktiga fågelbiotoper och fick höga värden vid inventeringen av länets fågelmyrar med arter som storspov, småspov, ljungpipare, gluttsnäppa, brushane och videsparv.

Förr var Koppången något av ett centrum för det vitt utbredda myrslätterbruket. Av detta kan nu inte mycket skönjas, kanske mest genom någon enstaka rest av en torvhässja. I rapporten Skyddsvärda myrar i Kopparbergs län från 1973 anger Hugo Sjörs att myrslätterna på Koppången borde ha varit allmän redan före 1600-talet.

Även om det inte är undersökt vid Koppången skulle det mycket väl

kunna vara så att det pågår igenväxning av något myrparti på grund av att myrslåttern upphört.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Opåverkade våtmarker. Ingen påtaglig igenväxning av de stora myrarna.

Skötselåtgärder

Fri utveckling. Uppföljning av öppenhetsgraden på ett par av myrarna genom fotodokumentation vart femte eller tionde år från fasta fotopunkter alternativt uppföljning av vegetationsutvecklingen i några fasta provytor eller enligt nationellt utarbetad metod för uppföljning.

Ett par punkter vars lämplighet för fotodokumentation kan undersökas närmare ligger på Övre Koppången 350 m nordväst om Blomtäkt med koordinaterna 1446256/6805670 resp. på Skarungsmynnen 1 km öster om vägskalet till Tunturiberget, koordinater 1447305/6808395.

Specialtips

Om det så småningom skulle bli aktuellt med att prova myrslåtter på några ytor kan det vara värt att undersöka förutsättningarna på några av myrarna längs vägen till Blomtäkt.

Skötselområde 5, två våtmarksområden med ett halvdussin delområden där restaurering kan bli aktuell.

Beskrivning av området

Omfattar dels ett par partier väster och söder om Blomtäkt dels ett par partier nordväst om Misan. Där finns några stora gamla diken som haft avskärande effekt på vattenbanorna i myrarna och därigenom förändrat naturmiljön.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

En mer naturlig hydrologi där dikningseffekten i stort sett eliminerats.

Skötselåtgärder

Igenläggning av diken och röjning av vegetation på vissa ytor. Detta planeras att ske inom ramen för ett speciellt restaureringsprojekt.

Skötselområde 6, Grantjärn, Svartjärn och Vallsjöarna. Vattenmiljöer med fri utveckling.

Beskrivning av området

Sjöarna och vattendragen spelar ingen särskilt framträdande roll i detta naturreservat och några stora biologiska värden i vattensystemen är inte kända. En del av vattnen inklusive små tjärnar, gölar och flarkar är dock viktiga för bl.a. fåglar, sländor, strandväxter

och friluftsliv.

Tidigare har Vallsjöarna kalkats, i första hand för att gynna öringsstammen. Kalkningen har upphört eftersom det visat sig att sjöarna inte lämpade sig så väl för kalkning. Nedanför Vallsjöarna ligger en damm i Ångvasseln.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Inga ytterligare förändringar i sjöarna och vattendragen i reservatet.

Skötselåtgärder

Fri utveckling.

Skötselområde 7, Friluftsliv och turism

Övergripande mål

Målet bör vara att bygga vidare på det intresse för Koppången som många Orsabor m.fl. känner och öka möjligheterna till friluftsliv inom detta storslagna landskap av myr, skog och berg.

För detta ändamål bör Länsstyrelsen så snart som möjligt efter reservatsbeslutet undersöka intresset för att bilda ett temporärt skötselråd tillsammans med kommunen och olika lokala intressegrupper med syfte att utveckla idéer och initiera åtgärder i linje med det övergripande målet. Om önskemål finns kan också diskussioner föras om Naturvårdsverkets förslag att göra området till nationalpark.

Några konkreta förslag som gruppen kan utveckla

Naturrastplats

Precisera de tillägg som bör göras till den naturrastplats som Vägverket planerar att anlägga, exempelvis utformandet av informationstavlorna om naturreservatet och lämpliga turer i reservatet samt uppförandet av några rastbord något längre från europavägen där trafikbullret är mindre och vyerna större mot Stormyren och Hinsberget.

Blomtäkts fåbodar

Både viktigt som utflyktsmål och som bas för turer till andra delar av reservatet. Den öppna stugan, som sköts av Orsa kommun, bör helst utrustas med en kamin. Mycket tyder på att övriga byggnader inte kan underhållas. Den öppna marken vid fåboden får lämnas till naturlig igenväxning utom den del som slås idag. Vägen till Blomtäkts fåbodar ska fungera som skid- och vandringsled men inte hållas öppen för biltrafik. Däremot bör den underhållas så att det vid behov är möjligt att köra fram materiel m.m. med bil. I nuläget bör en försiktig vegetationsröjning göras längs vägen för att möjliggöra detta. Där vägen börjar vid europavägen bör en parkerings-slinga anläggas t.ex. som vid vägen till Flickeråsen.

Flickeråsens fåbodar

Belägen utanför reservatet men ändå viktig både som utflyktsmål och baspunkt för turer in i reservatet. Det är angeläget med fortsatt hävd av den öppna stugan och den närmaste öppna marken. På samma sätt som vägen till Blomtäkt bör den här vägen helst vara bommad nära europavägen för att kunna fungera som vandringsled och skidled men också för vissa transporter.

Stigar och leder

Koppången är ett magnifikt skidområde framför allt för fri skidåkning på skarsnö. Enkla skidspår bör finnas under hela vintern från europavägen fram till Flickeråsen och Blomtäkts fåbodar men också däremellan.

Det finns också ett behov av att utveckla sommarleder i reservatet. Uppmålade sådana leder bör finnas mellan Blomtäkt och Flickeråsen men också från den planerade naturrastplatsen fram till skogen på andra sidan Stormyren och också med en förlängning upp på Hinsbergets topp. Därifrån bör också en målad stig finnas till Gråtbäcks station. Kanske är det också lämpligt med en sommarled från Flickeråsen till Svarttjärn eller på andra håll.

De uppmärkta hundspannspåren kan också fungera som skidleder och vandringsstigar. Bitvis är dessa leder mindre lämpliga som vandringsleder pga. sträckningen över myrar.

Slogboden vid Stora Tunturiberget

Den här slogboden för en något anonym tillvaro längs ett av de markerade hundspannspåren. En sommarstig till slogboden borde märkas upp och information om slogboden bör finnas på informationstavlor. Stigen bör då förläggas på betryggande avstånd från masterna med tanke på risken för nedfallande is om någon väljer att använda stigen även vintertid.

Jakt

Jakt är en viktig del av friluftslivet i Koppångenområdet men den får inte bli alltför omfattande. I förhållande till Koppångenbeslutet från 1999 utökas nu jakten och tillåts under en 10-årig försöksperiod utom i förbudsområdet mot fågeljakt i östra delen. En intressant uppföljning av skogsfågeln utveckling beräknas göras av jägarna dels i form av en årlig redovisning av skjutna hönsfåglar i reservatet, dels en årlig linjeinventering av hönsfågel.

Fiske

Inga ytterligare restriktioner torde behövas förutom de regler som är uppsatta av Orsa fiskevårdsområdesförening.

Skoteråkning

Med ett heltäckande motorfordonsförbud undantas de känsliga våtmar-

kerna från slitage samtidigt som bullerfritt vildmarksbetonat friluftsliv gynnas. Undantag från förbudet gäller vid preparering av draghundsleder och sök efter smitande draghund. Jägarna kan på snötäckt mark använda sig av skoter för att köra ut ved och saltstenar så länge detta inte missbrukas. Undantag gäller också för förvaltarens skötsel av området.

Hundspann

Körning med hundspann har pågått här under lång tid och kan fortsätta under förutsättning att omfattningen inte blir för stor.

Information

Informationstavlor om reservatet bör finnas på fyra ställen i anslutning till europavägen nämligen vid infarten till Rosentorp, den planerade naturrastplatsen, och vid de båda vägbommarna där lederna till Blomtåkt och Flickeråsen börjar. Dessutom bör ställning tas till om det är meningsfullt att sätta upp informationstavlor vid Gråtbäck och Åmådalens stationer. Åtminstone bör en enkel hänvisningsskylt till stigen mot Hinsberget finnas vid Gråtbäck. Enkel information och kartor bör också finnas inne i stugorna vid Blomtåkt och Flickeråsen. En informationsbroschyr för reservatet bör utarbetas.

Eldning och tältning

Särskilda eldnings- och tältplatser bedöms i nuläget inte behöva anläggas utöver de som redan finns.

Nationalpark

Konsekvenserna av Naturvårdsverkets förslag att inrätta Koppångens nationalpark kan diskuteras.

TILLSYN, DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING

Årlig dokumentation av förvaltnings- och skötselåtgärder inklusive skötselrådets möten

Alla skötselåtgärder ska dokumenteras. Vid restaurering ska anteckningar göras om utförda åtgärder och eventuella överenskommelser.

Uppföljning av jakt

Enligt överenskommelse beräknas jägarna själva årligen följa upp utvecklingen av hönsfågelstammarna inom reservatet, både där jakten är förbjuden och där jakten är tillåten. Dessutom ska avskjutningsstatistik för skjutna hönsfåglar inom reservatet årligen redovisas till Länsstyrelsen. Därigenom tillförs spännande kunskap om hönsfågeln utveckling i reservatet vilket kan jämföras med andra data.

Uppföljning av skötselmål

Uppföljning av skötselmål utförs av förvaltaren.

Uppföljning av kvalitetsmål

Uppföljning utförs av länsstyrelsen inom ramen för uppföljning av skyddad natur.

Uppföljning av kostnader
Görs av länsstyrelsen.

Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd: Gränsmålning. Plan vandrarstig
När: Barmark 01
Var: Hela reservatet
Finans: Reservatsanslag

Skötselåtgärd: Infotavla, infobroschyr
När: År 02
Var:
Finans: Reservatsanslag

Skötselåtgärd: Tillsyn av skötsel
När: Löpande
Var: Hela reservatet
Finans: Reservatsanslag

Skötselåtgärd: Tillsyn av föreskrifter
När: Löpande
Var: Hela reservatet
Finans: Reservatsanslag

Skötselåtgärd: Uppföljning av hönsfågelstammarna
När: Löpande
Var: Delar av reservatet
Finans: Jägarorganisationer

Skötselåtgärd: Uppföljning kvalitetsmål
När: Enligt program
Var:
Finans: Anslag

Bilaga:
Skötselkarta

REGERINGEN
Miljödepartementet

REGERINGSBESLUT 28: 2001-06-20
DNR: M1999/3316/Na

MOTT: Björn Sindors, Harkålsvägen 5, 794 33 ORSA

ÖVERKLAGANDE IFRÅGA OM BILDANDE AV KOPPÅNGENS NATURRESERVAT
I ORSA KOMMUN
(1 bilaga)

REGERINGENS BESLUT

Regeringen upphäver länsstyrelsens beslut såvitt avser föreskriften A4 om jakt och återförvisar ärendet i denna del till länsstyrelsen för förnyad handläggning.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutade den 15 mars 1999 att med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) bilda Koppångens naturreservat, se bilaga. Enligt beslutet skall vissa föreskrifter om inskränkning i rätten att förfoga över fastigheten inom reservatet gälla, bl.a. är det förbjudet att jaga annat än älg, rådjur, räv och hare.

Regeringen har i beslut den 28 september 2000 fastställt att Koppången bör beredas skydd som ett särskilt skyddsområde i enlighet med artikel 4 i direktiv 79/409/EEG om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet). Samma dag har regeringen även föreslagit att området väljs ut som område av intresse i enlighet med artikel 4 punkt 2 i direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet).

Björn Sindors m.fl. har överklagat länsstyrelsens beslut den 15 mars 1999 och yrkat att ingen inskränkning av jakten skall ske. De har till stöd för sin talan anfört bl.a. följande. Jakten på fågel och småvilt har stor betydelse för jägarna inom området. Forskning har visat att jakten i praktiken inte har någon betydelse för fågelstammarnas storlek. Jakten sker till stor del under hösten och vintern och stör därför inte fågellivet under häckningstiden.

Länsstyrelsen har i ett yttrande den 27 mars 2000 anfört bl.a. följande. Länsstyrelsen har arbetat fram ett utkast till kompromiss om jakten och diskuterat med representanter för jägarna. Samtalen med jägarna kommer att fortsätta inför länsstyrelsens slutliga ställningstagande till deras överklagande angående jaktföreskrifterna.

Länsstyrelsen har därefter efter anmodan avgett yttrande över överklagandena och därvid anfört bl.a. följande. Länsstyrelsen och Orsa jaktvårdskrets har vid ett par möten och flera underhandskontakter kommit närmare en överenskommelse utan att hittills nått ända fram på alla punkter. Däremot är

de i princip överens om uppläggningsen av en inventering av skogsfågeln utveckling i olika delar av reservatet. Länsstyrelsen anser att föreskriften A 4 i det överklagade beslutet kan ändras till följande lydelse.

Det är förbjudet att jaga annat än älg, rådjur, räv, hare och mink samt under en försöksperiod på tio år tjäder, orre och ripa på de villkor som framgår av bilagan Jaktvillkor.

När det gäller övriga, mer detaljerade frågor, kring jakten i Koppångens naturreservat anser länsstyrelsen att de kan regleras när länsstyrelsen, efter en ny remissomgång, fattar ett nytt beslut för hela Koppångens naturreservat inklusive de enklaver som nu håller på att lösas in.

Länsstyrelsen har till sitt yttrande bifogat ett förslag till jaktvillkor i form av sju detaljerade punkter. Dessa reglerar i huvudsak en inventering av fågelstammar som Orsa jaktvårdskrets skall utföra. Av dessa framgår även att fågeljakt inte skall få ske inom viss avgränsad del av reservatet.

Björn Sindens har yttrat sig över länsstyrelsens förslag till ändring av beslutet.

SKÅLEN FÖR REGERINGENS BESLUT

Av lagen (1998:811) om införande av miljöbalken följer att regeringens prövning skall ske med tillämpning av bestämmelserna i naturvårdslagen.

Enligt det överklagade beslutet om bildande av naturreservatet skall vissa föreskrifter om inskränkning i rätten att förfoga över fastigheten inom reservatet gälla, bl.a. är det förbjudet att jaga annat än älg, rådjur, räv och hare.

Efter det att beslutet överklagats har framkommit att länsstyrelsen ändrat uppfattning och numera anser att viss jakt på s.k. småvilt kan få förekomma. När det gäller fågeljakten anser länsstyrelsen att den bör ske försöksvis och på vissa villkor, bl.a. under förutsättning att Orsa jaktvårdskrets utför en inventering av hönsfågelstammarna. Länsstyrelsen har inte anfört några skäl till sin ändrade inställning gällande jakten på småvilt. Länsstyrelsen har anfört att övriga frågor kring jakten kan regleras när länsstyrelsen, efter en ny remissomgång, fattar ett nytt beslut för hela Koppångens naturreservat inklusive de enklaver som nu håller på att lösas in.

Mot bakgrund av ovanstående och med hänsyn till att ändringen rör en betydelsefull fråga bör ärendet remitteras och behandlas i första instans på nytt, för prövning av en eventuell ändring av föreskriften om jakt.

Regeringen finner därför att ärendet bör återförvisas i denna del till länsstyrelsen för förnyad handläggning.

På regeringens vägnar

Kjell Larsson

Anna-Lena Kileus

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN

BESLUT

1999-03-15

231-3607-98

BILDANDE AV KOPPÅNGENS NATURRESERVAT I ORSA KOMMUN

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 § naturvårdslagen att bilda Koppångens naturreservat för det område som markerats på bifogad beslutskarta, bilaga 2.

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen och 9 § naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter skall gälla för reservatet.

ÄNDAMÅLET MED NATURRESERVATET

Ändamålet med reservatet är att bevara ett stort myr- och skogslandskap med sitt växt- och djurliv för fri utveckling.

Ändamålet är också att ge möjlighet till naturupplevelser via t.ex. skogsvandringar och skidåkning i en mer eller mindre bullerfri miljö samt möjlighet till vetenskaplig forskning.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen om inskränkning i rätten att förfoga över fastigheten inom reservatet

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att

1. uppföra ny byggnad eller anläggning,
2. anlägga mark- eller luftledning,
3. spränga, borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna,
4. jaga annat än älg, rådjur, räv och hare,
5. avverka, upparbeta vindfällan eller utföra annan skogsvårdande åtgärd,
6. skada växande eller döda - stående eller omkullfallna - träd och buskar, gräva upp eller plocka örter, mossor, vedsvampar eller lavar,
7. kalka, skogsgödsla, sprida aska eller använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
8. elda, annat än med medförd ved eller med kvistar plockade från marken eller med handbrutna torra kvistar från växande, dvs levande träd. Inga delar från torrakor, torrträd eller liggande träd, s.k lågor får användas.
9. framföra motordrivna fordon med följande undantag
 - vid uttransport av älg under förutsättning att endast lättare dragfordon med lågt marktryck användes, t.ex järnhäst, fyrhjulning eller snöskoter. Skogs- eller jordbruks-traktor omfattas inte av undantaget och får alltså inte användas
 - vid preparering av hundspår och allmänna uppmärkta skidspår samt vid infångande av tappade hundspann.

Punkt A5 och A7 innebär att bestämmelserna i 29 § skogsvårdslagen om bekämpning av skadeinsekter ej skall gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektsskador på skog utanför naturreservatet som följd av att - i enlighet med reservatsföreskrifterna - åtgärder för att förebygga eller bekämpa insektsspridning inte vidtagits inom reservatet, bedöms frågan om ersättning enligt skadeståndsrättsliga regler.

Föreskrifterna gäller inte för

- området längs befintliga vägar vad gäller underhållsarbeten, förbättringar eller breddningar så länge sträckningen inte ändras,
- underhåll av kraftledningsgator och mastområden,
- åtgärder för skötsel och förvaltning av reservatet inkl Blomtäkts fåbodar eller för att tillgodose ändamålet med reservatet.

B. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet.

1. Utmärkning av reservatet.
2. Övriga åtgärder som framgår av gällande skötselplan.

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon, t.ex. snöskoter,
2. fånga eller samla in djur, t.ex. skalbaggar,
3. klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo eller björnide än 100 meter,
4. skada växande eller döda - stående eller omkullfallna - träd och buskar, gräva upp eller plocka örter, mossor, vedsvampar eller lavar,
5. elda, annat än med medförd ved eller med kvistar plockade från marken eller med handbrutna torra kvistar från växande, dvs levande träd. Inga delar från torrakor, torrträd eller liggande träd, s.k lågor får användas.

D. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet m.m.

1. Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan. Inom ramen för denna och ändamålet med naturreservatet kan Länsstyrelsen fortlöpande meddela direktiv för skötsel och förvaltning.
2. Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 031522) och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
3. Naturvårdsförvaltare skall vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Koppångens naturreservat är 1,5 mil långt och 4 km brett och ligger uppe på Orsa kommuns högland i huvudsak norr om Ämådalen. Det karaktäriseras av vidsträckta sluttande myrar som klättrar högt upp i bergssluttningarna. Höjdnivån varierar ungefär mellan 450 och 650 m. Stora skogsmarker ingår också och de har i långa stycken undgått det moderna skogsbruket och rymmer höga naturvärden med många sällsynta och rödlistade arter, främst sådana som kräver fuktiga naturskogar med lång kontinuitet.

ÄRENDETS BEREDNING

Ända sedan Hugo Sjörs inventering av myrarna i länet har naturskyddstanken präglat Länsstyrelsens syn på området. Redan

tidigt köpte staten in något skogsskifte när tillfälle gavs, men först under nittiotalet har markförvärven tagit fart. På länsstyrelsens uppdrag inventerade Bengt Oldhammer områdets skogliga naturvärden under hösten 1988. Inom ramen för ett myrskyddsprojekt samfinansierar EU:s miljöfond LIFE och Naturvårdsverket markförvärven.

Vid remissbehandlingen har framför allt framförts synpunkter på jakten, både förslag om att tillåta jakt på skogsfågel liksom förslag om totalt jaktförbud. Det har också framförts förslag på skoterled genom reservatet.

Länsstyrelsen har inte funnit anledning att ändra föreskrifterna.

GRUND FÖR BESLUTET

Hela detta stora komplex av oskadade myrar och ohuggna skogar rymmer mycket höga naturvärden framför allt genom naturtyperna som sådana och som livsmiljö för många växt- och djurarter. Förutsättningarna för friluftsliv och naturupplevelser är också mycket goda.

Området är utpekad som riksintresse och ingår i den nationella myrskyddsplanen.

ÖVRIGT

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, formulär 6.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Gunnar Björk och ledamöterna Jonas Carlgren, Ann-Christine Dåderman, Peter Hultqvist, Kenneth Johansson, Åke Johansson, Eva Kungsmark, Lena Olsson, Ulla Pehrson, Lennart Sacreus, Roger Stål, Nicke Welin-Berger och Birgitta Örjas.

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Inger Eriksson, byrådirektör Birger Hagland, rättsenhetschef Sten Carlborg, biträdande länsantikvarie Tommy Nyberg, miljövårdsdirektör Stig-Åke Svenson och byrådirektör Torbjörn Rynéus, föredragande.

Gunnar Björk

Torbjörn Rynéus

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN

SKÖTSELPLAN FÖR KOPPÅNGENS NATURRESERVAT

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ALLMÄN BESKRIVNING

ADMINISTRATIVA DATA

GRUNDEN FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER

ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV NULÄGET

Naturförhållanden

Markanvändning

Tillgänglighet

Känslighet för slitage och störningar

Skriftliga källor

PLANDEL

DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN
ÖVERGRIPANDE MÅL

GENERELLA RIKTLINJER OCH ÅTGÄRDER

Hävd av skogsområde

Jakt

Skogsbrand

Gränsmarkering

Hävd av vattenområde

ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

ÖVERGRIPANDE MÅL

RIKTLINJER OCH ÅTGÄRDER

TILLSYN

FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Allmänt

Engångsåtgärder

Tillsyn och underhåll

ALLMÄN BESKRIVNING

ADMINISTRATIVA DATA

Se registeruppgifter.

GRUNDEN FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER

Se registeruppgifter.

ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV NULÄGET

Naturförhållanden

Koppångens naturreservat är 1,5 mil långt och 4 km brett och ligger uppe på Orsa kommuns högland i huvudsak norr om Ämådalen. Det karaktäriseras av vidsträckta sluttande myrar som klättrar högt upp i bergssluttningarna. Höjdnivån varierar ungefär mellan 450 och 650 m med högsta punkten på 652 m på Stora Tunturibergets topp. De olika myrarna, bergen och skogarna formar ett landskap som gjort, och gör, djupa intryck på många besökare. Förr i tiden var Koppången centrum för myrslåttern, samtidigt som det utgör gränsland mellan Orsabyarnas fäbodmarker och den finska bosättningen.

Framför allt är det myrarna som präglar området med sluttande kärr och brantare backmyrar. Flickran, Skarungmyren, Övre och Nedre Koppången, Misan och Stormyren tillhör de mer namnkunniga.

På många ställen på kärren har det bildats stora system av torrare strängar och blötare flarkar. På några ställen har till och med s.k flarkors bildats i detta höghumida område med lång snötäckning. Ett stråk från Långtjärn över Flickeråsens fäbodar ner till Vallsjöarna avviker genom sin småskaliga moränterräng av dödistyp, där det förekommer många små myrplättar.

Vegetationen på myrarna är till största delen tämligen fattig på arter.

Rikare partier finns dock framför allt på Skarungmyren men också på mindre områden på flera andra myrar med t.ex. ängsvädd, flockfibbla, gräsull, björnbrodd, kung Karls spira och odonvide. Fågelmiljöerna i denna mosaik av myr, skog och berg är rika och spännande med ugglor, videsparv, tallbit, småspov, brushane och dalripa som några exempel.

Insikten har växt på senare år att också skogen i Koppångenområdet har stora naturskogsvärden framför allt knutet till fuktiga granskogar med låg brandfrekvens och stor tillgång på brandrefugier. Trakten har långt tillbaka gått över med dimensionsavverkningar, som tog särskilt hårt på den gamla tallskogen. Gamla tallar finns nu mest kvar i myrkanter och

ute på myrarna. Kvarlämnad gran har utvecklats till skog med stora åldersvariationer, hög frekvens av snöbrott samt lågor, lågaföringring och många rödlistade djur och växter t.ex. stora populationer av sällsynta lavar.

I vissa områden når de äldsta granarna betydligt över 300 år t.ex. på Tunturiberget.

Markanvändning

I och med reservatsbildningen upphör skogsbruket och naturvård, friluftsliv och jakt blir den enda formen av markanvändning.

Tillgänglighet

Riksväg 45 löper genom reservatet, vilket gör att stora delar är lätta att nå. Skogsvägen längs östra sidan av reservatet kan också fungera som en bra utgångspunkt för turer in i reservatet. Till Blomtäkts fäbodan inne i reservatet går det både sommarled och skidspår. Där planeras övernattningsmöjligheter. Det är också tänkbart att sommartid nå området med tåg på Inlandsbanan till Gråtbäcks och Ämådals stationer eller längs sträckan däremellan. Storleken på Koppångens naturreservat gör att det ändå finns mer svårtillgängliga delar med mycket få besökare. Inga åtgärder planeras för att ändra på det.

Känslighet för slitage och störningar

Trots vägarna i området har Koppångens naturreservat en klar vildmarksprägel med stora öppna myrland som bryts av skogar och berg. Den öppenheten och omväxlingen i kombination med snösäkra höjdlägen skapar mycket fina förutsättningar att uppleva reservatet på skidor. Samtidigt blir det känsligt för bullerstörningar varför snöskoter inte accepteras (annat än för underhåll av hundspannspår).

Med nuvarande besöksstryck bedöms inga ytterligare restriktioner behövas utöver föreskrifterna för reservatet.

Skriftliga källor

1. Forslund M, Kolmodin U & Svenson S-Å 1982: Skyddsvärda fågelmyrar i Kopparbergs län. Länsstyrelsen 1982:4.
2. Johansson Jonas 1996: Effekter för natur och rekreativmiljö vid anläggandet av en skoterled vid Koppångenområdet i Orsa kommun. C-uppsats i geografi.
3. Oldhammer B 1995: Koppången. En inventering av de skogliga naturvärdena inom Koppångenområdet. Länsstyrelsen 1995:1.
4. Rynéus T o medarb 1988: Naturvårdsprogram för Kopparbergs län. Meddelande N 1988:1 från länsstyrelsen.
5. Sjors H o medarb 1973: Skyddsvärda myrar i Kopparbergs län. Växtekologiska studier 3.

PLANDEL

DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

Övergripande mål

Det övergripande målet för skötseln skall vara att bevara myrarna och skogen i huvudsak i naturlig utveckling.

Generella riktlinjer

Hävd av skogs- och myrområden

Inga åtgärder planeras utan skogen och myrarna ska utvecklas fritt. I en framtid kan naturvårdsbränning på delar av skogsmarken bli aktuell.

Jakt

Jakt på älg, rådjur, räv och hare är tillåten i reservatet.

Skogsbrand

Alla bränder, även de som startat genom blyxtantändning, skall släckas enligt gällande brandlagstiftning. Av hänsyn till naturvärdena är det inte särskilt bråttom att släcka en uppkommen brand. Vid sådana tillfällen är det önskvärt att brandmyndigheten efter eget beslut tillåter elden att bränna av en del av reservatet - upp till maximalt 50 ha. Detta under förutsättning att det inte innebär några släckningstekniska hinder eller extra kostnader. Om brand uppstår ska brandfältet lämnas till fri utveckling efter släckningen.

Hävd av vattenområde

Ingen särskild skötsel planeras under den närmaste 10-årsperioden.

Gränsmarkering

Reservatsgränsen skall utmärkas enligt svensk standard SIS 031522 och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

Övergripande mål

Ändamålet med reservatet är främst att bevara myrarna och skogen med sitt växt- och djurliv.

Målet för den rekreations- och friluftslivsinriktade delen av skötseln är att bevara Koppången för naturupplevelser till fots eller på skidor. Blomtäkts fåbodar kan fungera både som utflyktsmål och som bas för turer in i andra delar av reservatet.

Riktlinjer och åtgärder

1. Reservatsgränsen målas upp.
2. En informationstavla sätts upp där leden till Blomtäkts

- fäbodan börjar och på något mer ställe. Jämför dock punkt 5.
3. Förutsättningarna för och behovet av ytterligare en uppmålad vandringsled undersöks.
 4. Byggnader och mark vid Blomtäkts fäbodan underhålls i kommunens regi enligt särskilt skötselavtal.
 5. En studie görs om var den samlade informationspunkten till naturreservatet ska förläggas och hur den ska dimensioneras och finansieras vad gäller parkeringsplatser m.m.

TILLSYN

Förvaltarens tid för tillsyn av reservatet beräknas omfatta tre dagsverken per år.

FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Allmänt

Kostnader som redovisas bygger på uppskattningar och på 1997 års prisnivå.

Dagsverkskostnaden 1.800 kr avser lönekostnader, kostnad för arbetsledning m.m. Därtill kommer materialkostnader.

Engångsåtgärderna bör kunna genomföras på sikt med statliga beredskapsmedel. De årliga tillsyns- och underhållskostnaderna belastar Naturvårdsverkets anslag för vård av naturreservat m.m.

Engångsåtgärder:

Utmärkning av reservatets gräns,
framtagning och uppsättning
av informationstavlor

m.m.:	35 dv à 1.800 kr	63.000 kr
Materialkostnader		25.000 kr
	totalt engångsåtgärder	88.000 kr

Tillsyn och underhåll:

Tillsyns- och underhållskostnader,		
3 dv à 1.800 kr		5.400 kr
Materialkostnader	3.000 kr	
	totalt kostnad/år	8.400 kr

LÄNSSTYRELSEN DALARNA REGISTERUPPGIFTER
Miljövårdsenheten 1999-03-15
etapp 1

UPPGIFTER OM KOPPÅNGENS NATURRESERVAT

Namn: Koppångens naturreservat
Kommun: Orsa
Läge: Knappt 3 mil NNO om Orsa
Kartblad: Ekonomisk karta 14E 9i j, 15E 0-2i j
Gräns: Enligt markering på beslutskartan
Fastighet: Slättberg 25:10
Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen
Markägare: Staten
Areal: Ca 4.500 ha
Rubinkoordinater: Mittpunkten ligger på 15E Oj 48 04
Naturtyper: Barrskog ca 1890 ha, myr ca 2590 ha,
vatten ca 20 ha
Naturgeografisk region: 30 a Norrlands vågiga bergkullterräng
med mellanboreala skogsområden samt
32 a Norra Norrlands och norra Finlands
barrskogsområden och bergkullslätter
Skyddsmotiv: Allmänekologiska samt botaniska och
zoologiska
Skyddsföreskrifter: Indispensabla A1 - A9
Skyddsföreskrifter
produktiv skog: A5 och A7
Planerade anläggning.: Informationstavlör
Skötselplan: Föreskrifter under D